

Nemnda
for fastsettelse av vederlag etter åndsverklovens § 35
gjør vitterlig:

År 2004, den 19. mars fastsatte nemnda slik vedtak:

Nemndas leder: Professor Ole-Andreas Rognstad
Nemndas medlemmer: Advokat Bente Holmvang
Kultursjef Randi Langøigjelten (varamedlem)

Sakens parter:

1. ALBERTINE BOUTIQUE, Strandgt. 30, 8656 Mosjøen
CORNELL AS, Knud Askers v. 26, 1383 Asker
KAPPAHL AS, Postboks 1438, 1602 Fredrikstad
KARA BOK & PAPIR AS, Storgt. 1, 9730 Karasjok
KURTS MØBELKRO AS, Postboks 154, 4379 Egersund
MAGASIN HOLGERSEN AS Østervåg 8–10, 4006 Stavanger
MARITIM MOLDE AS, Lingedalsveien 6–10, 6415 Mo
PAUL OLIVERSEN KOLONIAL AS, Skippergata 118, 4328 Sandnes
SVENSRUD SKINNHANDEL AS, Postboks 86, 1851 Mysen
VOICE NORGE AS, Postboks 3467 Bjølsen, 0406 Oslo

v/ Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon e.f.

Prosessfullmektig Advokat Torild M. Brende v/ advokatfullmektig Alexander Heiberg, Postboks 2900 Solli, 0230 Oslo

2. GRAMO, Karl Johans gt. 21, 0159 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Astri M. Lund, Advokatfirmaet Grette DA,
Postboks 1397 Vika, 0114 Oslo

Rettslig medhjelper: Advokat Marte Thorsby, Advokatfirmaet Grette DA,
Postboks 1397 Vika, 0114 Oslo

Saken gjelder:

Tvist mellom utvalgte medlemmer av Handels og Servicenæringens Hovedorganisasjon (heretter HSH) og rettighetshaverorganisasjonen GRAMO om beregning av vederlag for offentlig fremføring av lydopptak i henhold til åndsverklovens (åvl.) § 45 b.

Sakens bakgrunn:

HSH og GRAMO har siden våren 2002 hatt kontakt vedrørende betaling av vederlag for fremføring av lydopptak i HSHs medlemsbedrifters lokaler, uten å komme til enighet om vederlagets størrelse. Den 6. juni 2003 brakte HSH saken inn for Kulturdepartementet, som ved brev av 3. juli 2003 videresendte saken til nemnda for fastsettelse av vederlaget. Saken ble av nemnda innledet ved brev til HSH og GRAMO den 4. september 2003. I prosesskrift av 13. oktober 2003 utpekte HSH ti medlemsbedrifter som part i tvisten med GRAMO, basert på et representativt utvalg. De ti medlemsbedriftene består av fire klesbutikker (Maritim Molde, Albertine Boutique, Voice Norge, Kappahl), to skoforretninger (Cornell, Magasin Holgersen), én møbelforretning (Kurts Møbelkro), én skinnforretning (Svendsrud skinnhandel), én bokhandel (Kara Bok og Papir) og én dagligvareforretning (Paul Oliverson Kolonial).

Hver av partene (HSH-bedriftene og GRAMO) har innlevert to prosesskrift/innlegg forut for muntlig forhandling. Den muntlige forhandling ble avholdt 14. januar 2004. Fra HSH-siden møtte advokatfullmektig Alexander Heiberg som prosessfullmektig og juridisk direktør i HSH, advokat Torild M. Brende. For GRAMO møtte advokat Astri M. Lund som

prosessfullmektig, advokat Marte Thorsby som rettslig medhjelper, samt administrerende direktør i GRAMO Martin Grøndahl, juridisk konsulent Tore Erik Tvedt og markedssjef Gunbjørg Oswald. Under forhandlingene holdt hver av sidenes prosessfullmektiger to innlegg. Det ble ikke ansett nødvendig med separate partforklaringer eller vitneforklaringer. Etter de muntlige forhandlinger innga GRAMO et skriftlig innlegg 6. februar 2004, på oppfordring fra nemndas leder, til klargjøring av et spørsmål som var oppe under de muntlige forhandlinger. HSH svarte i skriftlig innlegg av 13. februar 2004 og 19. februar 2004, mens GRAMO innga to siste innlegg 20. februar 2004 og 23. februar 2004, det siste som svar på den dokumentasjon HSH fremla i sitt innlegg av 19. februar 2004. I e-post av 24. februar 2004 meddelte nemndas leder partene at saken nå måtte anses som tilstrekkelig belyst og skriftutvekslingen avsluttet.

Partenes anførsler

HSHs medlemsbedrifter har i det vesentlige anført:

Den foreliggende sak gjelder tvist om vederlagets størrelse for offentlig fremføring av lydopptak, ikke hvorvidt det rent faktisk har forekommet offentlig fremføring av lydopptak i den aktuelle periode. Av de medlemsbedrifter som er part i saken har bare én av dem – Maritim Molde AS – spilt vernet musikk i perioden 2003–2004. De øvrige vil vurdere å spille vernet musikk i 2004 dersom nemnda fastsetter et akseptabelt vederlagsnivå. Ingen av partene på HSHs side har spilt musikk i 2002. Det ligger utenfor nemndas kompetanse å ta stilling til *eksistensen* av GRAMOs krav på vederlag, herunder hvorvidt det rent faktisk har vært spilt musikk i den aktuelle periode. Det nemnda skal gjøre, er å fastsette *vederlagsnivået* for offentlig fremføring av vernede lydopptak. Under forutsetning av at nemnda ikke tar stilling til kravets eksistens, aksepteres det at nemnda fastsetter et vederlag for perioden 2002–2004 for samtlige av partene i tvisten. Man motsetter seg imidlertid vederlagsfastsettelse for år 2005 slik GRAMO har krevd. Så lenge normalløsningen er at vederlaget skal fastsettes gjennom forhandlinger mellom partene, er det oppfatningen på HSHs side at det er galt å angi et vederlag som skal gjelde så langt frem i tid.

Når det gjelder selve vederlagsberegningen skal det tas hensyn til at vederlaget tilgodeser både utøvende kunstnere og produsenter. På den annen side må det tas hensyn til sammenhengen mellom ytelsene samt individuelle forhold på brukersiden. Det vises til

utleiedirektivets art. 8(2), som taler om ”rimelig vederlag”, samt EF-domstolens dom av 6. februar 2003 i sak C-245/00 (SENA), premiss 36, der domstolen oppfordrer medlemsstatene til å respektere begrepet ”rimelig vederlag”, som i henhold til utleiedirektivets formål ...”skal være egnet til, at der opnås en passende likevekt mellom de udøvende kunstneres og fonogramfremstillernes interesse i at modtage et vederlag for radio- og fjernsynsudsending af et bestemt fonogram og tredjemænds interesse i at kunne udsende dette fonogram under rimelige betingelser”. Det vises også til Romakonvensjonens art. 12, der det tales om ”a single equitable remuneration”.

Ved fastsettelsen av hva som er et rimelig vederlag, står markedsmekanismen sentralt, idet vederlaget skal avspeile et reelt forhandlingsresultat. Det vises til Kulturdepartementets uttalelse i Ot. prp. nr. 15 (1999–2000) s. 21, der det heter at ”[d]epartementet finner det ikke riktig å uttale seg om vederlagets størrelse, da dette skal fastsettes i forhandlinger mellom partene”. De tariffen GRAMO har fastsatt er ikke uttrykk for et forhandlingsresultat, men et forhandlingsutspill, idet GRAMO ikke har vist noen reell vilje til å gå inn i forhandlinger om vederlagets størrelse. Dette understrekes av den oversikt over hvor stor andel av de aktuelle virksomheter som har inngått avtale med GRAMO som GRAMO selv har fremlagt. Denne oversikten viser at under 14 % av de som GRAMO oppfatter som potensielle brukersteder, har inngått avtale. Med dette imøtegås GRAMOs anførsel om at man har ”oppnådd en så bred tilslutning til tariffens utforming og vederlagsnivå, at det må sies å nå foreligge et etablert vederlagsnivå på området”. Snarere viser den manglende oppslutning at kostnadsnivået ut fra den tariff GRAMO har krevd blir for høyt for virksomhetene. GRAMO har ikke vist forhandlingsvilje, og den tariff som kreves er utslag av at organisasjonen utnytter sin monopolstilling. Tariffen gir ikke uttrykk for et rimelig vederlagsnivå basert på reelle forhandlinger.

Et rimelig vederlag må ta utgangspunkt i markedspris. I så henseende må det tas hensyn til at tradisjonen for spilling av musikk i forretningslokaler avhenger av bransje, og at den positive effekt på forretningenes omsetning er høyst tvilsom. Snarere er det rettighetshaverne selv som drar størst nytte av at det spilles musikk i forretningslokalene, i form av den reklameeffekt som slik spilling har. Rettighetshaverne er avhengig av at deres innspillinger benyttes, og forretningene bidrar positivt i så henseende. Motsatt må det tas hensyn til de totale utgifter som brukerne av lydopptak belastes med. Etter dagens system må brukerne (forretningene) utrede tre former for vederlag; TONO-vederlag for benyttelse av vernede åndsverk på

opptakene, GRAMO-vederlag til fordel for utøvende kunstnere og fonogramprodusenter av vernede opptak, samt avgiften til fondet for utøvende kunstnere av ikke vernede lydopptak. Ved vurderingen av hva som er et rimelig vederlag for fremføring av lydopptak etter åvl. § 45 b, må det tas hensyn til eksistensen av de øvrige vederlag og avgift. Når så vel TONO som GRAMO hevder at deres vederlag skal fastsettes uavhengig av hverandre, blir konsekvensen at vederlaget blir urimelig for brukeren.

Det må videre tas hensyn til rettighetshavernes øvrige inntekter av de aktuelle lydopptak. Det fremholdes at de utøvende kunstnere og fonogramprodusenters inntekter av fremføringsvederlaget normalt utgjør en meget liten del av deres totale inntekter. Der musikkbruken skjer ved videreformidling av kringkasting vil vederlag allerede være betalt av kringkastingsforetaket, i tillegg til at dette i noen grad igjen vil være finansiert av kringkastingsavgiften, som betales av de fleste brukere. Der fremføringen skjer ved avspilling av CD mv., vil brukeren allerede ha betalt for eksemplaret.

Ved fastsettelsen av GRAMO-vederlaget må også andelen av vernet musikk tas i betraktning. Herunder er fordelingsgraden mellom GRAMO-vederlaget og avgiften til fondet for utøvende kunstnere av avgjørende betydning. Det vises til fondets høringsuttalelse av 1. desember 2003, i forbindelse med Kultur- og kirke departementets høringsutkast til endringer i forskriften til fondsavgiftsloven. Fondet for utøvende kunstnere påpeker her det uheldige ved at så vel GRAMO-vederlaget som fondsavgiften fastsettes uten kjennskap til fordelingsprosenten ordningene imellom. I så henseende foreslår fondet at den prosentvise andelen vernede og ikke vernede lydopptak enten skal være kjent for brukeren før vederlag og avgift fastsettes, *eller* at avgiftsbeløpet skal tilsvare vederlagsbeløpet (dvs. være basert på en 50/50-betraktning). På HSHs side slutter man seg til disse betraktninger, samtidig som det advares mot å legge en høyere prosentandel enn 50 til grunn ved beregningen av GRAMO-vederlaget, idet dette kan medføre en dobbeltbelastning for brukeren. Dersom man f.eks. legger en "vernetandel" på 70–75 % til grunn, slik det har vært antydnet fra GRAMOs side, vil det skje en dobbeltbelastning tilsvarende 20–25 % så fremt det ved fastsettelsen av fondsavgiften blir lagt en 50/50-betraktning til grunn, slik det alternative forslaget til Fondet for utøvende kunstnere går ut på. Ved fastsettelsen av GRAMO-vederlaget må det legges til grunn at andelen av vernet musikk som spilles i HSH-bedriftenes lokaler er 50 %, hvilket på HSHs side også anses som det mest realistiske anslag, tatt i betraktning den høye andel av (ikke vernet) amerikansk musikk som spilles i forretningslokaler.

GRAMO har hevdet at det ved vederlagsfastsettelsen må tas hensyn til at andelen vernet musikk er høyere i Norge enn i Sverige og Danmark på grunn av åndsverklovens tilknytningskriterier. HSH-bedriftene viser i den forbindelse til den uenighet det har vært i Samarbeidsutvalget mellom GRAMO og Fondet for utøvende kunstnere om hvordan tilknytningskriteriet er å forstå. Denne usikkerheten vanskeliggjør i seg selv sammenligningen med Sverige og Danmark

Endelig anføres det at vederlagsfastsettelsen må bero på en konkret vurdering av den enkelte brukergruppe, idet det vil foreligge store variasjoner mellom de enkelte gruppene. Således må det i tillegg til forretningenes størrelse samt åpningstider også tas i betraktning hvilken beliggenhet den enkelte forretning har, hvilken varebransje den tilhører samt hvilket behov forretningen har for å spille musikk. Så lenge det er tale om et individuelt vederlag som skal utredes av den enkelte virksomhet, kan man ikke se bort fra disse forhold når det skal tas stilling til om vederlaget er rimelig.

I henhold til dette er det nedlagt følgende påstand:

1. Nemnda fastsetter et rimelig vederlag for annen offentlig fremføring av opptak vernet etter åndsverklovens § 45 b for 2002 oppad begrenset til følgende tariff.

<i>Kundelokale pr. dag.</i>	
Omfatter bakgrunnsmusikk i butikk, varehus etc.	
<i>Kvm</i>	<i>Kr</i>
- 50	1,6
51 – 100	3,2
101 – 150	4,0
151 – 200	5,6
201 – 250	6,4
251 – 300	8,0
301 – 350	9,6
351 – 400	10,4
401 – 500	11,2
501 – 600	12,0
601 – 700	12,8
701 – 800	13,6

801 – 900	14,4
901 – 1000	15,2
1001 – 1100	16,0
1101 – 1200	16,8
> 1200	1,6 per påfølgende 100 kvm
> 5000	1,2 per påbegynte 100 kvm
Musikk utenfor butikk	4,0

2. For 2003 og 2004 fastsettes rimelig vederlag i samsvar med tariffen i punkt 1, indeksregulert hvert år pr. 1. januar, med utgangspunkt i gjennomsnittlig endring i SSBs konsumprisindeks.
3. Honoraret til nemnden og nemndens utgifter i forbindelse med nemndsbehandlingen dekkes av partene med en halvpart hver, med slik betalingsfrist som nemnden fastsetter.
4. Hver av partene dekker sine saksomkostninger.

GRAMO har i det vesentlige anført:

GRAMO er enig med brukersiden i at nemnda ikke har kompetanse til å stilling til kravets eksistens, selv om GRAMO vil hevde at det er en sterk presumpsjon for at vernede opptak er benyttet, og at brukersiden har bevisbyrden for det motsatte. Det fremholdes like fullt at nemnda er kompetent til å fastsette vederlaget så langt GRAMO pretenderer at vedkommende part fremfører opptak som er gjenstand for vederlagsrett. Om nemndas kompetanse skulle være betinget av at parten medgir å ha brukt slike opptak, ville håndhevingen av vederlagsbestemmelsen i åvl. § 45b bli vanskeliggjort i en slik grad at vederlagsretten effektivt ville undermineres. Uten avtale eller nemndsvedtak om vederlagets størrelse, vil GRAMO verken ha et rettslig grunnlag for å inndrive vederlaget ved å anlegge sak for domstolene, eller for å begjære at departementet nedlegger forbud mot vederlagspliktig fremføring som en part foretar uten å betale vederlag. Det legges imidlertid til grunn at det ikke er uenighet mellom partene om nemndas kompetanse til å fastsette vederlaget for

perioden 2002–2004. Ettersom motpartene motsetter seg vederlagsfastsettelse for 2005, frafalles et slikt krav.

Etter åvl. § 45b er det ingen betingelse for fremføring av lydopptak i forhold til utøvende kunstneres og fonogramprodusenters rettigheter, at det betales forut for eller i forbindelse med fremføringen. Ettersom disse rettighetshavergrupper ikke har enerett til offentlig fremføring, kan slik fremføring heller ikke forbys. Men bruken er like fullt betinget av at det betales vederlag, så forutsetningen for at fremføringen er lovlig, er at brukerne er rede eller villige til å betale for bruken. Denne rettslige situasjon påvirker markedssituasjonen. Så lenge GRAMO ikke kan motsette seg selve fremføringen, har man heller ingen maktmidler for å oppnå det vederlag man ønsker. Dette innebærer at GRAMO ikke har noe forhandlingsmonn overfor brukerne, idet man må gå ut med det man mener er "riktig pris". Ved fastsettelsen av kriterier for "riktig pris" må GRAMO ta hensyn til kostnadene ved vederlagsinnkrevingen. Et for finmasket system ved vederlagsberegningen, som innebærer at man må ta hensyn til hver enkelt brukers individuelle situasjon, ville representere en åpenbar fare for å undergrave den økonomiske basis, og i sum medføre at GRAMO ikke får noe rimelig vederlag for bruken slik loven og Norges internasjonale forpliktelser forutsetter (jf. utleiedirektivets art. 8(2) og Romakonvensjonens art. 12).

Ved vederlagsfastsettelsen må det videre opereres med en presumpsjon for at brukerne benytter vernede opptak når det først fremføres lydopptak i forretningene. En slik presumpsjon er en forutsetning for å fastsette et vederlag som gjelder uten krav til rapportering med hensyn til om det faktisk anvendes innspillinger som er gjenstand for vederlagsrett. Det må således legges en repertoar-betraktning til grunn, i den forstand at brukeren betaler for hele repertoaret av vernede innspillinger, uten hensyn til hvorvidt de enkelte innspillinger faktisk benyttes av de enkelte brukere. I motsatt fall ville det ikke være mulig å fastsette et rimelig vederlag slik kravet er blitt utlagt i EF-domstolens dom i sak C-245/00 (SENA). Etter denne dommen skal vederlaget fastsettes slik at det gir en passende likevekt mellom de utøvende kunstneres og fonogramfremstillernes interesse i å motta et vederlag og tredjemanns interesse i å kunne bruke et fonogram under rimelige betingelser. En rapporteringsordning ville betinge et så omfattende apparat for gjennomgang av rapporter og kontroller i form av inspeksjoner mv., at kostnadene ved å administrere forvaltningen av vederlagsretten etter åvl. § 45b, ville overstige det som må antas å utgjøre et rimelig vederlag sett fra rettighetshavernes side. Et system med egenmelding er heller ikke akseptabel på grunn

av den store faren for juks som et slikt system ville invitere til. Det må også tas hensyn til at GRAMO ikke har anledning til å forskjellsbehandle de enkelte brukere, jf. forbudet mot å misbruke dominerende stilling i EØS-avtalens art. 54 samt inngrepshjemmelen i konkurranselovens § 3–10. Dette tilsier fastsettelse av tariffer på grunnlag av objektivt konstaterbare kriterier. Tidligere nemndsavgjørelser som avviser muligheten for å pålegge kringkastingsselskapene å betale en "klumpsum" uten hensyn til individuelle avvik anses ikke relevante i den forelggende sak. Kostnadene med administrering har ikke vært nærmere drøftet i disse sakene på grunn av de store beløp som utbetales. Nemnda har i de aktuelle avgjørelsene lagt til grunn at individuell avregning er praktisk gjennomførbar og kontrollerbar, i tillegg til at økonomien i sakene har tillatt det. Men ingen av de nevnte forhold er oppfylt i denne saken.

Den tariff GRAMO har operert med, og som er grunnlaget for den påstand som nedlegges, er beregnet på basis av to hovedkriterier: Forretningslokalenes størrelse og antall åpningsdager. Tariffen beregnes videre per dag, ikke kvartalsvis som de danske GRAMEX og KODA-tariffene, eller per år, slik grunnlaget for TONO-avgiften er. GRAMO har i stedet valgt å følge systemet til sin svenske "søsterorganisasjon" SAMI, som også opererer med en tariff per dag. Årsaken er at et slikt system anses som mest rettferdig. Videre har man valgt å ha en differensiert tariff for lokaler under 100 m², i den forstand at de helt minste lokalene under 50m² har en lavere tariff enn lokaler av en størrelse mellom 50 og 100 m².

Ved fastsettelsen av selve vederlagsnivået er det tatt utgangspunkt i nivået i de øvrige nordiske land, særlig Sverige og Danmark. Det vises i den forbindelse til tidligere nemndsavgjørelser, der det er lagt vekt på sammenfallet i vederlagsnivået i de nordiske land, og at det således finnes et etablert nordisk vederlagsnivå, jf. de tre nemndsavgjørelser om NRK-avgiften av henholdsvis 1992, 1995 og 1999. TONO-vederlaget gir derimot mer begrenset veiledning, ettersom det norske TONO-vederlaget relativt sett ligger lavt i forhold til det tilsvarende vederlagsnivået i de øvrige nordiske land. Ved fastsettelsen av tariffen er det lagt en repertoar-betraktning til grunn, men i så henseende er det tatt hensyn til at ikke alle lydopptak som benyttes er vederlagspliktige. Når man sammenligner tariffene med de tilsvarende i Sverige og Danmark, er det videre viktig å ta i betraktning at lydopptaksrepertoaret som det er knyttet vederlagsrett til, er mer omfattende i Norge som følge av ulikheten i tilknytningskriterier.

Når det gjelder forholdet til fondsavgiften, gir avgiftens størrelse ingen veiledning for fastsettelsen av det individuelle vederlag etter åvl. § 45 b. Det vises til nemndsavgjørelse av 1. september 1992 (NRK I), der det i relasjon til innføring av vederlag for kringkasting av lydopptak ble presisert at det var en klar forutsetning ved lovendringen at stillingen for produsentene og de utøvende kunstnere skulle bedres i den forstand at det samlede beløp ville stige når det individuelle vederlag ble innført. Det tilsvarende gjelder for utvidelsen av vederlagsplikten ved lovendringen i 2000. Videre avvises det at opprettholdelsen av fondsavgiften for ikke vernede opptak kan ha betydning ved beregningen av det individuelle vederlag. At den norske stat velger å opprettholde en avgift til et fond til finansiering av visse kulturformål gjennom å avgiftsbelegge annen offentlig fremføring av lydopptak, er i sammenhengen irrelevant. Det gjelder uten hensyn til hvordan fondets midler fordeles. Dertil kommer at utøvende kunstnere og fonogramprodusenter som har krav på vederlag etter åvl. § 45 b i stor utstrekning er avskåret fra å motta støtte fra fondet, ettersom det er utøvende kunstnere bosatt i Norge samt produsent som har sitt virke i Norge, som hovedsakelig tilgodeses av fondsmidlene, jf. fondslovens § 1 annet ledd. Og i alle tilfeller står utøvende kunstnere og produsenter som vil kunne ha krav på vederlag etter § 45b ikke alene eller i en særstilling med hensyn til å motta midler fra fondet. HSHs syn innebærer at avgiften skal ses som en fradragspost ved fastsettelsen av vederlaget etter § 45b, eller iallfall som et forhold som reduserer vederlaget. Legger man en slik synsvinkel til grunn, vil man etter GRAMOs oppfatning ha trukket en konsekvens av videreføring av fondsordningen, som vil være i strid med utleiedirektivets og Romakonvensjonens krav om at de utøvende kunstnere som medvirker på opptaket og produsenten skal ha et rimelig vederlag for fremføringen av fonogrammet.

HSH-bedriftenes anførsler om at det skal tas hensyn til de utøvende kunstneres og produsentenes totale inntekter, og at inntektene av vederlaget relativt sett er små, tilbakevises. Hvor stor andel vederlaget utgjør av den enkelte produsent eller utøvende kunstners inntekter av de lydopptakene som omfattes av § 45 b, er høyst individuelt. For eksempel har studiomusikere ingen annen inntekter av sine lydopptak enn innspillingsvederlaget, som utbetales som et engangsvederlag, og GRAMO-vederlaget. Videre fremholdes det at det i lys av den internasjonale trenden hvoretter salget av fonogrammer har gått kraftig ned, må regnes med at inntekten av offentlig fremføring i fremtiden vil utgjøre en betydelig større andel av utøvende kunstneres og produsenters inntekter av lydopptak enn tilfellet har vært til nå. For øvrig skal det understrekes at åndsverklovens system er at de enkelte utnyttelsesformer og

utnyttelsestilfeller skal behandles uavhengig av hverandre. Offentlig fremføring av lydopptak er noe som den enkelte har adgang til å foreta enten det lydopptaket som brukes er kjøpt eller lånt eller leiet, og fremføringen kan også skje ved bruk av kringkastingsmottaker. Fonogram kjøpes for samme beløp enten de skal brukes bare i hjemmet eller skal brukes ved offentlig fremføring. Det er derfor ikke grunnlag for å trekke inntekten av salg av lydopptak inn som et moment ved vederlagsfastsettelsen. Videre skal det fremheves at kringkastingsforetaks betaling av vederlag etter § 45 b bare omfatter egen bruk av lydopptak i kringkasting, ikke den etterfølgende bruk av sendingene som andre måtte stå for. Hvorvidt innehaveren av kundelokalene har betalt kringkastingsavgift er irrelevant, i tillegg til det faktum at kringkastingsforetak bare tilkommer NRK og bare påløper for fjernsynsapparater, mens det vanligvis er radioapparat som benyttes for å formidle musikk i et kundelokale.

Også HSHs anførsler om at reklameeffekten ved bruk av lydopptak skal trekkes inn som et moment ved vederlagsfastsettelsen tilbakevises. GRAMO gjør gjeldende at reklameeffekten under enhver omstendighet er irrelevant, idet det vises til at vederlag etter § 45 b også tilkommer utøvende kunstnere som ikke har royalty av salg av videogram (studiomusikere). Det vises også til at nemnda i tidligere saker om vederlag etter § 45 b ikke har latt mulig reklameeffekt for rettighetshaverne få betydning for vederlagets størrelse, på grunn av de komplekse sammenhenger en slik mulig reklameeffekt står i. Etter GRAMOs oppfatning gir fremføring av lydopptak i kundelokaler neppe noen reklameverdi for rettighetshaverne, blant annet fordi det i regelen ikke vil bli opplyst om hvilke artister som opptre eller hvilke opptak som spilles. Slitasjeeffekten ved avspilling av opptak i kundelokaler må på den bakgrunn antas å være større enn en eventuell positiv reklameeffekt. En mer virkelighetsnær betraktning er derfor at musikken brukes i kundelokaler for å trekke publikum og for å fremme salget, ikke for å reklamere for den musikken som spilles.

Endelig fastholder GRAMO at man har fått aksept i markedet for de tariffer man har operert med. HSHs anslag om at kun 14 % av potensielle brukere har sluttet seg til avtalen, gir intet riktig bilde av den faktiske situasjon. Blant annet må det tas hensyn til at et betydelig antall av de virksomheter som ikke har inngått avtale med GRAMO må antas ikke å ville spille musikk i sine forretninger uansett pris. Det fremheves fra GRAMOs side at stadig flere virksomheter inngår avtaler i henhold til GRAMOs tariff. Mens det per 3. oktober 2003 var inngått 1.752 avtaler, i henhold til det estimatet HSH bygger sitt tall på, var tallet per 31 desember 2003 2489, hvilket altså innebærer en økning på 737 i løpet av tre måneder.

GRAMO har etter dette nedlagt følgende påstand:

1. For Albertine Boutique AS, Cornell AS, Kappahl AS, Kara bok & papir AS, Kurts møbelkro AS, Magasin Holgersen AS, Maritim Molde AS, Paul Oliversen kolonial AS og Svensrud skinnhandel AS, og Voice Norge AS på vegne av innehavere av forretninger tilsluttet kjeden, fastsettes vederlaget i flg. åvl. § 45b for offentlig fremføring i 2002 i kundelokaler av lydopptak som gjengir utøvende kunstners prestasjoner, etter følgende tariff, hvor kvadratmeterantallet regnes etter arealet der det fremføres musikk og kunden har adgang, og hvor kronebeløpet gjelder pr. åpningsdag

<i>Kundelokale pr. dag.</i>	
Omfatter bakgrunnsmusikk i butikk, varehus etc.	
<i>Kvm</i>	<i>Kr</i>
- 50	2
51 – 100	4
101 – 150	5
151 – 200	7
201 – 250	8
251 – 300	10
301 – 350	12
351 – 400	13
401 – 500	14
501 – 600	15
601 – 700	16
701 – 800	17
801 – 900	18
901 – 1000	19
1001 – 1100	20
1101 – 1200	21
> 1200	2 per påfølgende 100 kvm
> 5000	1,50 per påbegynte 100 kvm
Musikk utenfor butikk	5

2. For Albertine Boutique AS, Cornell AS, Kappahl AS, Kara bok & papir AS, Kurts møbelkro AS, Magasin Holgersen AS, Maritim Molde AS, Paul Oliversen kolonial

AS og Svensrud skinnhandel AS, og Voice Norge AS på vegne av innehavere av forretninger tilsluttet kjeden, fastsettes vederlaget etter åvl. § 45b for offentlig fremføring i årene 2003 og 2004, i samsvar med tariffen i flg. punkt 1, indeksregulert hvert år pr. 01.01. med utgangspunkt i endringen i konsumprisindeksen over ett år regnet frem til august i det foregående år.

3. Vederlag for offentlig fremføring i årene 2002 og 2003 fastsatt etter punkt 1 hhv. 2 forfaller til betaling 14 dager etter datoen for nemndas vedtak Vederlaget for offentlig fremføring av lydopptak i lokalene omhandlet i punkt 1 forfaller til betaling tidligst 1. mai i vedkommende år.
4. Honoraret til nemnda og nemndas utgifter i forbindelse med nemndbehandlingen dekkes av partene med en halvpart på hver, med slik betalingsfrist som nemnda fastsetter.
5. Hver av partene dekker sine saksomkostninger.

Nemnda skal bemerke:

Nemndas kompetanse

Etter forskriften til åndsverkloven av 21. desember 2001 nr. 1563 § 4–3 annet ledd, jf. § 4–1 første ledd, skal nemnda behandle saker om tvist om vederlag etter åvl. § 45 b i tilfeller der Kulturdepartementet finner det ønskelig. I dette ligger at nemnda har kompetanse til å fastsette det vederlag utøvende kunstnere og tilvirkeren av lydopptak har krav på "når lydopptak ... gjøres tilgjengelig for allmennheten gjennom kringkastingssending, videresending av kringkastingssending eller annen offentlig fremføring" (jf. åvl. § 45 b). Den foreliggende sak gjelder fastsettelse av vederlag for den offentlige fremføring som skjer i forretningslokaler i form av avspilling av kringkastingssendinger eller lydopptak på CD'er mv.

Innledningsvis skal det bemerkes at åvl. § 45 b er en vederlagsregel og ingen bestemmelse om tvangslisens. Dette følger av at utøvende kunstnere og fono gramprodusenter, slik situasjonen

er i dag, ikke har noen enerett til offentlig fremføring, jf. åvl. §§ 42 og 45. Konsekvensen av dette er at slik fremføring ikke er *betinget av* at det betales vederlag, men at vederlagskravet utløses av at offentlig fremføring av vernede opptak skjer. Som begge parter i saken har fremholdt, ligger nemndas kompetanse i fastsettelsen av dette vederlaget. Nemnda har ikke kompetanse til å ta stilling til kravets eksistens, jf. også Ot. pr. nr. 15 (1999–2000) s. 21. På den annen side må det være klart at dersom den aktuelle virksomhet som kravet rettes mot *ikke* har fremført vernede lydopptak, vil det ikke foreligge noe krav etter § 45 b, og dermed heller ikke noe vederlag å fastsette. Nemnda er imidlertid enig med GRAMO i at nemnda har kompetanse til å fastsette vederlag etter åvl. § 45 b i den utstrekning rettighetshaversiden *pretenderer* at det foreligger et krav. I motsatt fall ville nemndas kompetanse være betinget av en forutgående rettskraftig fastsettelsesdom for kravets eksistens, i fall partene ikke var enige om dette. En slik ordning ville vært lite hensiktsmessig rent prosessøkonomisk, og prosessøkonomiske hensyn må antas å være sentrale ved opprettelsen av ordningen med nemndsfastsettelse av vederlaget. At rettighetshaversiden kan gå til fullbyrdelsessøksmål ved fortsatt uenighet om kravets eksistens etter nemndas vedtak, for på den måten å oppnå et tvangsgrunnlag for sitt krav, er en langt mer hensiktsmessig ordning enn krav om fastsettelsesdom forut for nemndas behandling av saken, og er åpenbart den ordning man har forutsatt på lovgiverhold. Det kan derfor ikke være tvilsomt at nemnda har kompetanse til å behandle saken for så vidt gjelder tidsrommet frem til nemndas vedtak.

For fremføring som skjer etter nemndas vedtak stiller saken seg noe annerledes. Kravet på vederlag utløses først når fremføringen skjer. Fastsettelse av vederlag fremover i tid vil derfor alltid ha et preg av å være en avgjørelse om et hypotetisk rettsforhold. Dette forhold kan ikke være noe absolutt hinder for at nemnda fastsetter vederlag for fremtidige fremføringer. Prosessøkonomiske hensyn er som nevnt tungtveiende argument ved fastsettelsen av nemndas kompetanse. En ordning som innebar at man i mangel av enighet om vederlagets størrelse ble tvunget til å gå til nemnda (eller departementet) for å få fastsatt vederlaget for hver tidsperiode etterskuddsvis, ville representere et unødvendig tungrodd og kostbart system. Ved tidligere nemndsavgjørelser har det da også gjennomgående vært fastsatt et vederlag med virkning fremover i tid. Prosessøkonomiske hensyn tilsier på den annen side forsiktighet med å fastsette vederlag fremover i tid i situasjoner der en av partene motsetter seg dette, og særlig der det på brukersiden fremholdes at det ikke vil bli spilt vernet musikk. Ettersom dette er et rettsfaktum rettighetshaversiden ikke kan ta stilling til på tidspunktet for nemndas avgjørelse,

ville man i så fall risikere at nemnda tar stilling til et rettsforhold som partene i etterkant er enige om ikke er aktuelt. Nemndas avgjørelse ville i så fall være forgjeves.

I den foreliggende sak har samtlige parter på brukersiden, med unntak av én virksomhet (Maritim Molde), fremholdt at de ikke vil spille lydopptak i tiden fremover, med mindre nemndas avgjørelse innebærer et vederlagsnivå de anser som akseptabelt. Samtidig har man akseptert at nemnda fastsetter vederlaget for 2004, men ikke for 2005. Nemnda legger til grunn at denne aksept, og således tilkjennegivelsen av at virksomhetene kan komme til å spille musikk i tiden fremover, innebærer tilstrekkelige aktuelle kjensgjerninger til at nemnda kan fastsette vederlaget også for hele 2004 for samtlige virksomheter. Ettersom GRAMO har frafalt sitt krav om vederlagsfastsettelse for 2005, som følge av at man på brukersiden har motsatt seg dette, er nemnda allerede av denne grunn avskåret fra å beregne vederlaget for denne tidsperiode.

Nemnda vil på denne bakgrunn fastsette vederlaget for fremføring av lydopptak i tidsperioden 2002–2004.

Kriterier for vederlagsfastsettelsen

Som fremholdt av begge parter skal nemnda komme frem til et *rimelig vederlag*, jf. Romakonvensjonens art. 12 og EUs utleiedirektiv art. 8(2), som danner den konvensjonsrettslige bakgrunn for utøvende kunstneres og fonogramprodusenters vederlagskrav etter åvl. § 45 b. EF-domstolens dom i sak C-245/00, Sml. 2003 s. I-1251, SENA, kaster nærmere lys over uttrykkets innhold i relasjon til utleiedirektivets art. 8(2). Med henvisning også til Romakonvensjonens art. 12, har domstolen fremhevet at dette uttrykket tilsikter "*at der opnås en passende ligevægt mellem de udøvende kunstneres og fonogramfremstilleres interesse i at modtage et vederlag for radio- og fjernsynsudsending og tredjemænds interesse i at kunne udsende dette fonogram under rimelige betingelser*" (dommens premiss 36). At den samme setning har gyldighet også for avspilling av lydopptak i forretningslokaler, enten den skjer i form av ny fremføring av kringkastingssending eller ved hjelp av fonogrammet direkte, kan ikke være tvilsomt. Samtidig fastslo EF-domstolen at det i mangel av en nærmere definisjon av uttrykket "rimelig vederlag" på fellesskapsnivå var opp til medlemsstatene å "*fastlægge de mest relevante kriterier for at sikre, at dette fællesskabsbegreb respekteres inden for de grænser, der er fastsat ved fællesskabsretten og*

navnlig ved direktiv 92/100" (premiss 34, jf. også premiss 40). Ettersom det heller ikke i åndsverkloven eller dens forarbeider er fastsatt nærmere kriterier for hvordan vederlagsberegningen kan skje, har nemnda nokså stor grad av frihet til å fastsette slike kriterier. Kriteriene må imidlertid fastsettes innenfor følgende rammer: De må gjenspeile den interesseavveing EF-domstolens avgjørelse gir uttrykk for, kriteriene må være objektive (jf. SENA-dommen premiss 44), og de må i størst mulig grad fastsettes under hensyntaken til at det er tale om et individuelt vederlag for faktisk bruk.

GRAMO har ved beregningen av sitt krav lagt vekt på to kriterier som variabler i tillegg til den fastsatte tariff: Antall dager den aktuelle forretningen holder åpent og forretningslokalenes størrelse. Det førstnevnte kriterium tar høyde for omfanget av bruken av de vernede lydopptak, mens det sistnevnte tar hensyn til hvor stor krets av allmennheten opptaket fremføres for. Til støtte for denne type sjablonmessige kriterier, og som argument mot at det kan tas hensyn til øvrige forhold, fremholdes de kostnadsmessige sider ved vederlagsberegningen: Dersom man skulle ta hensyn til alle individuelle forhold i et hvert enkelt tilfelle, ville det medført behov for et kontrollapparat som pådro GRAMO kostnader av en slik størrelse at det ikke ville være mulig å oppnå et rimelig vederlag.

Nemnda slutter seg til at kostnadsaspektet ved inndrivelsen av vederlaget er et svært sentralt moment ved den interesseavveiging som skal foretas ved vederlagsfastsettelsen. Rettighetshavernes krav på et rimelig vederlag henspiller fornuftigvis på den netto gevinst som oppnås når kostnadene ved inndrivelsen av vederlaget er fratrukket inntektene. Hvis kostnadene blir uforholdsmessig høye, vil de enten medføre at rettighetshaverne ikke får et rimelig vederlag, eller de må overføres på brukeren, med den følge at vederlaget blir for høyt sett fra et brukersynspunkt. Det er således i begge parter interesse at kostnadene holdes på et så lavt nivå som mulig. Dette innebærer at sjablonmessige kriterier i noen grad vil være bedre egnet til å vareta målsettingen om et rimelig vederlag, ut fra en avveiging av begge parter interesser, enn en individuell vurdering av omfanget av den enkeltes virksomhet faktiske fremføring av lydopptak. Men kostnadsaspektet må naturligvis i størst mulig grad holdes opp mot det faktum at åvl. § 45 b er en individuell vederlagsordning.

I den foreliggende sak har brukersiden akseptert antall åpningsdager og forretningenes areal som to variable kriterier som vederlagssatsen knyttes opp mot. I påstanden er til og med disse kriterier oppført som de to eneste variable kriterier, i overensstemmelse med GRAMOs

modell. Samtidig har imidlertid HSH-bedriftene anført at det ved vederlagsfastsettelsen må tas hensyn til individuelle forhold, blant annet ved at det må foretas en konkret vurdering av den enkelte brukergruppe. I lys av at saken for nemnda er en forvaltningssak, og at man kun i helt begrenset utstrekning er underlagt tvistemålslovens prosessregler, velger nemnda å se stort på det tilsynelatende misforhold mellom påstand og anførsler i denne henseende. Nemnda oppfatter HSH-bedriftenes holdning slik at åpningsdager og areal danner utgangspunktet ved vederlagsfastsettelsen, men at det i tillegg også må legges vekt på individuelle forhold.

Det er særlig tre typer individuelle vurderinger som kan komme inn som tillegg til kriteriene åpningstider og areal: Omfanget av vernede opptak som spilles i forretningene (hvilken musikk), intensiteten i utnyttelsen av opptakene (hvor ofte spilles musikk), samt antall besøkende i forretningene. Mens det første moment overhodet ikke avspeiles i kriteriene åpningstider og areal, kan det hevdes – som antydnet på brukersiden – at disse kriterier ikke fanger opp alle individuelle forskjeller med hensyn til intensitet og antall besøkende. HSH-bedriftene har således fremholdt at det må tas hensyn til hvilken beliggenhet den enkelte forretning har, hvilken varebransje den tilhører samt hvilket behov forretningen har for å spille musikk.

For å ta momentet med hvilke opptak som spilles i forretningene først, må det etter nemndas oppfatning skilles mellom spørsmålet om det overhodet foreligger et vederlagskrav og spørsmålet om vederlagets størrelse. Som fremholdt ovenfor, tilligger det de alminnelige domstoler å behandle eventuelle tvister om vederlagskravets eksistens. I slike saker må GRAMO være forberedt på å håndtere brukersidens påstand om at det ikke spilles vernet musikk, idet dette blir et alminnelig bevisspørsmål. Ettersom det ikke er opp til nemnda å avgjøre dette spørsmål, skal det heller ikke tas stilling til hvordan slike bevisspørsmål skal løses. Men som nemnda vil komme nærmere tilbake til, har det – ikke minst på grunn av de såkalte tilknytningskriteriene under åvl. § 45 b – klart nok en formodning mot seg at virksomheter som først velger å fremføre lydopptak i sin virksomhet, kan klare å unngå å fremføre *vernede* lydopptak.

Ved selve vederlagsfastsettelsen fremstår det som helt urealistisk at vederlaget skal kunne beregnes ut fra hvilke opptak som rent faktisk spilles i forretningene. Nemnda er enig med GRAMO i at egenmeldinger ikke fremstår som noen tilfredsstillende metode for å sikre

pålitelig informasjon om hvilke opptak som rent faktisk spilles. Egenmeldingene måtte i alle tilfeller følges opp av stikkprøvekontroller av et ganske betydelig omfang. Når det tas hensyn til det store antall brukersteder, både i varehandelen og for den saks skyld i restaurant- og reiselivsbransjen, sier det seg selv at kostnadene ved å utføre noenlunde pålitelige undersøkelser om dette ville bli så høye at det ikke vil være regningsssvarende, også tatt i betraktning det vederlagsnivå GRAMO har lagt seg på. Som GRAMO har anført er det i så henseende stor forskjell på kringkastingsforetaks fremføring av opptak og individuelle brukersteders nye fremføring av kringkastingsendinger samt annen fremføring av lydopptak. Det fremstår som langt enklere å foreta stikkprøvekontroller for å ettergå kringkastingsforetakenes rapporter om hvilken musikk som spilles, ettersom denne fremføring foregår "i det åpne rom" og kontroller kan foretas fra ett enkelt sted, samtidig som man har én enkelt bruker å forholde seg til. Til dette kommer at inntektene ved kringkastingsforetaks fremføring er langt høyere enn ved brukersteders fremføring. Nemnda er på denne bakgrunn kommet til at en ordning der brukerstedene betaler for repertoaret av vernede opptak som sådan, er den eneste praktisk gjennomførbare ordning som kan sikre et rimelig vederlag ved fremføring av opptak i forretningslokaler. Det forhold at denne ordning praktiseres så vel av TONO som av rettighetshaverorganisasjonene i de øvrige nordiske land, understøtter denne oppfatning. En annen sak er at det ved fastsettelsen av selve vederlagsnivået må tas høyde for at ikke hele repertoaret spilles av alle brukere.

Også når det gjelder intensiteten i utnyttelsen av lydopptak, samt antall besøkende, gjør de samme innvendinger seg gjeldende med hensyn til å foreta individuelle undersøkelser for hvert brukersted. Nemnda ser imidlertid ikke bort fra at det for disse forhold gjør seg gjeldende mer generelle tendenser som det er mulig å ta i betraktning ved vederlagsfastsettelsen, f.eks. at intensitet og antall besøkende avhenger av bransje samt geografisk beliggenhet. Det lar seg imidlertid vanskelig gjøre å foreta en slik differensiering uten nærmere konkrete holdepunkter om *hvilke tendenser* det her er tale om. En differensiering basert på løse antagelser vil neppe yte brukerstedene rettferdighet. Ettersom det er brukerstedene selv som best kan skaffe til veie opplysninger om slike tendenser, burde man fremlegge slike i den utstrekning man mener satsene bør differensieres ut over areal og åpningstider. Så lenge nemnda i den foreliggende sak ikke har fått seg forelagt noen opplysninger som kan gi underlag for en nærmere differensiering, kan det heller ikke bli tale om å foreta noen slik differensiering. Men nemnda utelukker ikke at en større grad av differensiert vederlagsberegning kan være aktuelt i senere saker dersom brukersiden

fremlegger tilstrekkelig dokumentasjon som underbygger generelle tendenser med hensyn til utnyttelsens intensitet og antall besøkende ut over areal og antall åpningsdager.

Nemnda er med dette blitt stående ved at vederlaget i den foreliggende sak bare kan differensieres på grunnlag av antall åpningsdager og virksomhetens areal, slik GRAMOs påstand går ut på.

Nærmere fastlegging av vederlagsnivået

Det neste spørsmål er hvilken sats som skal legges til grunn for vederlaget. Nemnda kan for så vidt slutte seg til brukersidens påpekning av at vederlaget skal avspeile den markedsmessige verdi av den offentlige fremføring av lydopptak. Problemet er likevel at et slikt utgangspunkt i seg selv gir lite veiledning til den konkrete vederlagsfastsettelse. Det forhold at GRAMO ikke har villet gå inn i nærmere forhandlinger med brukersiden, etter eget sigende fordi partene står for langt fra hverandre til at det er mulig å oppnå et forhandlingsresultat som gir et rimelig vederlag, er i seg selv ingen indikasjon på at det krav GRAMO har fremmet ligger over den markedsmessige verdi. I den sammenheng er det viktig å minne om at GRAMO ikke kan *forby* virksomhetene å spille vernede opptak. Dette innebærer at de normale tilbuds- og etterspørselmekanismer er ute av funksjon, fordi rettighetshaverne ikke er i posisjon til å begrense tilbudet av det aktuelle produkt. GRAMOs opptreden i forhandlingssituasjonen med brukersiden gir derfor liten eller ingen veiledning til spørsmålet om hva som er et "rimelig vederlag" for offentlig fremføring av vernede lydopptak.

I mangel av andre holdepunkter for hva som kan anses som et rimelig vederlag i det norske markedet, er det naturlig å se hen til vederlagsfastsettelsen i andre land. Det vises i denne forbindelse til den før nevnte dommen i Sml. 2003 s. I-1251, SENA, der EF-domstolen i forlengelsen av å fastslå at den nederlandske domstol i saken hadde bygget sin vederlagsfastsettelse på objektive kriterier, uttalte at "[d]et tilkommer partene at afveje disse kriterier, bla. ved å ta hensyn til at tage hensyn til de metoder, der anvendes i de øvrige medlemsstater". Nemnda finner i så henseende at GRAMO ved å bygge på metoden, og nivået, for vederlagsfastsettelse i de øvrige nordiske land, har funnet et hensiktsmessig objektivt utgangspunkt for vurderingen av hva som er et rimelig vederlag. Det legges til grunn at så vel de rettslige som de økonomiske rammebetingelser i Norden er såpass like at en

sammenlikning har mye for seg. Nemnda deler GRAMOs oppfatning om at vederlagsnivået i Sverige og Danmark kan gi veiledning ved vurderingen av hva som er et rimelig vederlag. Det forhold at vederlagsnivået i Sverige og Danmark er relativt likt til tross for at det svenske vederlaget bygger på avtaler mellom rettighetshaverorganisasjonen SAMI og relevante brukergrupper, mens vederlagsnivået i Danmark bygger på avgjørelser fra det såkalte Ophavsretslicensnævnet, styrker argumentet om at vederlagsnivået i de øvrige nordiske land gir uttrykk for et rimelig vederlag. Nemnda har således ingen innvendinger mot at det norske vederlaget tar utgangspunkt i vederlagsnivået i Sverige og Danmark, og heller ikke mot at man har benyttet den svenske metode ved å fastsette en "dagsbasert" tariff multiplisert med antall åpningsdager. HSH-virksomhetene har da også sluttet seg til denne *metoden* i sin påstand; uenigheten består i så henseende kun i fastsettelsen av selve tariffen. Nemnda finner videre at en nominell sammenlikningsbetraktning med den svenske (og danske) tariff, slik GRAMO har lagt til grunn, har mye for seg, idet valutakursene vil svinge over tid og kjøpekraften også vil være noe ulik i de forskjellige land. Men under enhver omstendighet viser de tall GRAMO har fremlagt at de nordiske satser i 2002 og 2003 er relativt like, selv justert for valutasingninger. Gjennomsnittlig ligger imidlertid GRAMOs satser noe over SAMIs og GRAMEX'satser når man justerer for valutasingninger.

Om vederlagsnivået i de øvrige nordiske land kan danne utgangspunktet for vurderingen av hva som er et rimelig vederlag, oppstår det likevel spørsmål om eventuelle forskjeller i rettslige og faktiske rammebetingelser også kan tilsi visse forskjeller i vederlagsnivået. Én slik mulig forskjell er ulikheter i de såkalte tilknytningskriterier for utøvende kunstneres og fonogramprodusenters rett til vederlag. GRAMO har fremholdt at det ved sammenlikning av tariffene er viktig å ta i betraktning at repertoaret av lydopptak som det er knyttet vederlagsrett til etter åvl. § 45 b er videre enn det tilsvarende svenske og danske repertoar. HSH-virksomhetene har på sin side motsatt seg en slik betraktning, under henvisning til den uenighet det blant annet har vært i det såkalte Samarbeidsutvalget mellom GRAMO og Fondet for utøvende kunstnere om hvilke tilknytningskriterier som skal legges til grunn for vederlagsretten etter norsk rett. Det hevdes at den usikkerhet som gjør seg gjeldende om hva som er det riktige tilknytningskriterium etter norsk rett, taler mot at nemnda legger til grunn at det vernede repertoar er videre etter norsk rett enn etter dansk og svensk rett.

Nemnda har registrert den uenighet som har vært om dette spørsmål, men kan for sin egen del ikke se at spørsmålet om hvilket tilknytningskriterium som skal legges til grunn i norsk rett er

særlig tvilsomt. Det følger av alminnelige rettskildesprinsipper at man må ta utgangspunkt i lovens bestemmelser om dette, og at forskriftens regler må forstås og tolkes på bakgrunn av lovens system. Den konvensjonsrettslige bakgrunn tjener som ytterligere tolkingsmoment for å forstå lovens (og forskriftens) system. Etter åvl. § 45 b har så vel tilvirkeren som utøvende kunstnere hvis fremføring gjengis på opptaket krav på vederlag. Ved avgjørelsen av hvilke opptak som gir grunnlag for de utøvende kunstneres og tilvirkernes krav, må det tas utgangspunkt i åvl. § 58, som fastsetter reglene for den såkalte umiddelbare anvendelse av lovens regler om de såkalte nærstående prestasjoner, dvs. prestasjoner som har vern etter åvl. kap. 5. Av denne bestemmelse følger det at reglene i lovens kap. 5 gjelder for arbeid som er frembragt av norsk statsborger eller person som er bosatt her i riket, samt for selskap som har norsk styre og sete her i riket. Unntak gjelder dog for nærmere spesifiserte bestemmelser og rettigheter. Ettersom retten til vederlag etter åvl. § 45 b ikke er nevnt blant unntakene, fremgår det klart at denne bestemmelse følger hovedregelen i åvl. § 58 første ledd. Dette må nødvendigvis innebære at vederlagsretten etter åvl. § 45 b får umiddelbar anvendelse på opptak der utøvende kunstnere som er norske statsborgere medvirker, samt på opptak produsert av norske statsborgere eller av selskap som har norsk styre og sete her i riket. At ordet "arbeid" i åvl. § 58 første ledd er en fellesbetegnelse for alle prestasjoner som har vern etter lovens 5. kapittel, fremgår klart av sammenhengen og kan ikke anses som tvilsomt.

Det såkalte middelbare anvendelsesområdet for vederlagsretten etter åvl. § 58 følger av regler i forskriften til åndsverkloven av 21. desember 2001 kap. 6, fastsatt med hjemmel i åvl. § 59. Etter åvl. § 59 tredje ledd, jf. første ledd, kan Kongen under forutsetning av gjensidighet gi forskrifter om hel eller delvis anvendelse av lovens regler for arbeider omhandlet i lovens kap. 5 med en nærmere bestemt tilknytning til fremmed stat. Det er sikker rett at uttrykket "gjensidighet" her betyr såkalt formell gjensidighet, det vil i denne sammenheng si at utøvende kunstnere og produsenter med tilknytning til Norge skal få samme beskyttelse i det fremmede land som dette land gir prestasjoner med tilknytning til eget land; også kalt prinsippet om nasjonal behandling (se nærmere Birger Stuevold *Lassen: Internasjonal opphavsrett*, Oslo 1995 s. 11, jf. tilsvarende Ole-Andreas *Rognstad*, i samarbeid med Birger Stuevold *Lassen: Fragmenter til en lærebok i opphavsrett*, Oslo 2004 s. 161). Reglene om åndsverklovens middelbare anvendelsesområde må ses i sammenheng med de konvensjonsforpliktelser Norge har påtatt seg til å beskytte verk og prestasjoner fra andre stater, og de tilsvarende forpliktelser de øvrige konvensjonsstater har påtatt seg overfor Norge.

Som følge av Norges forpliktelser under EØS-avtalen (jf. forbudet mot nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling i EØS art. 4), bestemmer § 6–1 i forskriften til åvl. at åndsverklovens regler i samme utstrekning som de gjelder for norske statsborgere og selskaper med tilknytning til Norge, skal gjelde tilsvarende for arbeider omhandlet i lovens kap. 5 av en person som er statsborger av eller bosatt i et EØS-land eller et selskap som har sitt sete innenfor et EØS-land. Det innebærer at vederlagsretten etter åvl. § 45 b) gjelder for opptak der en utøvende kunstner som er statsborger i et EU-land, Island eller Liechtenstein medvirker, samt for opptak gjort av produsent som er statsborger i et slikt land eller er et selskap med sete innenfor EØS. Videre gjelder vederlagsretten etter åvl. § 45 b også for alle lydopptak som er tilvirket av noen som er hjemmehørende i et land som er tilsluttet Romakonvensjonen om vern for utøvende kunstnere, fonogramprodusenter og kringkastingsforetak (RK), jf. åvl. § 6–12. Forutsetningen er at dette land tilstår utøvende kunstnere eller tilvirkere av lydopptak vederlagsrett etter reglene i RK art. 12. Årsaken til at denne regelen ikke gir opptak med utøvende kunstnere fra andre Romakonvensjonsland samme behandling som opptak med norske statsborgere, er at Romakonvensjonens regel om nasjonal behandling ikke bygger på et nasjonalitetskriterium men på enkelte andre kriterier (bl.a. innspillingsstedet), jf. RK art. 4. Når tilknytningskriteriet for vederlagsretten etter åvl. § 45 b for Romakonvensjonsland (som ikke er tilsluttet EØS-avtalen) er begrenset til lydopptak som er tilvirket av noen som er hjemmehørende i et Romakonvensjonsland, under forutsetning av at dette land har regler om vederlagsrett, skyldes det at RK *tillater* at vederlagsretten *forbeholdes* for slike opptak, jf. RK art. 16(1)(a)(iii) og (iv).

Det fremstår på denne bakgrunn som opplagt at følgende opptak er underlagt vederlagsplikten etter åvl. § 45 b:

- Opptak der utøvende kunstnere som er statsborgere i Norge eller et annet EØS-land medvirker
- Opptak gjort av tilvirkere som er statsborger i eller er et selskap med sete i Norge, et annet EØS-land eller et annet Romakonvensjonsland.

De tilsvarende vederlagsordninger etter svensk og dansk rett bygger på andre tilknytningskriterier. Både i svensk og dansk rett gjelder det at vederlagsrett tilkommer opptak

innspilt i et EØS-land eller et annet Romakonvensjonsland. For svensk retts vedkommende følger dette av opphovsrättslagens § 61 første ledd sammenholdt med Internasjonell opphovsrättsförordning (SFS 1994:193) §§ 1 annet ledd og 13. I dansk rett er løsningen nedfelt ophavsretslovens § 86 annet ledd sammenholdt med den såkalte udenlandsanordningen (anordning nr. 1213 av 17. desember 2002) § 11. Etter de danske reglene vernes i tillegg opptak fremstilt av produsenter som er statsborgere i eller har sitt sete i et EØS-land eller et annet Romakonvensjonsland. En følge av disse ulike tilknytningskriterier er at opptak med artister som er statsborgere i et EØS-land, produsert av en amerikansk produsent, og *innspilt i USA*, har vern etter åvl. § 45 b, men ikke etter de tilsvarende vederlagsregler i Sverige og Danmark. Årsaken til dette er at USA ikke er tilsluttet Romakonvensjonen. Motsatt følger det imidlertid at opptak med kun amerikanske artister, produsert av en amerikansk produsent, men innspilt i et EØS-land eller et annet Romakonvensjonsland, har vern etter vederlagsordningen i Sverige og Danmark, men ikke i Norge. Det er grunn til å anta at den førstnevnte situasjon forekommer hyppigere enn den sistnevnte, og at det praktiske resultat er at det "norske" tilknytningskriteriet er noe videre enn det "svenske" og det "danske". Det er imidlertid ikke i saken fremlagt noe dokumentasjon som underbygger dette og da heller ikke hvor mange flere opptak som er vernet etter norsk rett enn etter svensk og dansk rett. Det lar seg derfor ikke gjøre å kvantifisere omfanget av denne ulikhet. Nemnda finner likevel at sannsynligheten for at tilknytningskriteriet i norsk rett er noe videre enn i svensk og dansk rett, kan forsvare at utgangspunktet for det norske vederlaget settes noe høyere enn vederlaget i Sverige og Danmark.

En annen forskjell på forholdene i Norge og Sverige/Danmark er at norske brukersteder har plikt til å betale en avgift til fond for utøvende kunstnere for opptak som ikke er vernet etter åvl. § 45 b, jf. fondsavgiftloven av 14. desember 1956 nr. 4. Denne avgiften er en særnorsk ordning som ikke har noe motstykke i de øvrige nordiske land. Siden 2002 har det ikke vært betalt avgift for annen offentlig fremføring enn kringkasting. Kulturdepartementets intensjon har vært at avgiftsordningen skal videreføres så snart man har holdepunkter for hvordan vederlaget etter åvl. § 45 b skal fastsettes for slik fremføring. Intensjonen har vært at avgiften skal ligge på samme nivå som vederlaget, jf. Ot. prp. nr. 15 (1999–2000) s. 20 og Innst. O. nr. 67 (1999–2000) s. 3. Dersom vederlaget etter åvl. § 45 b settes til samme nivå som i Sverige og Danmark, vil følgen bli at de totale kostnader forbundet med fremføring av lydopptak ved norske brukersteder langt vil overstige de tilsvarende kostnader for svenske og danske foretak. Som rettighetshaversiden selv har fremholdt, fremstår det som en svært vanskelig, for ikke å

si umulig, oppgave for de enkelte forretninger å skulle trekke skillet mellom vernet og ikke vernet musikk, noe fremstillingen av tilknytningskriteriene ovenfor skulle illustrere. Like lite som det fremstår som et realistisk scenario at brukerstedene i sin alminnelighet skal klare å unngå så spille vernet musikk i sin virksomhet når de først spiller musikk, er det sannsynlig at brukerstedene kun vil spille vernet musikk for å unngå fondsavgiften. For forretningene vil den praktiske situasjon vil være at de virksomheter som fremfører lydopptak har plikt til å betale både vederlag og fondsavgift.

GRAMO har fremholdt at det vil være i strid med Norges konvensjonsrettslige forpliktelser å ta hensyn til eksistensen av fondsavgiften ved fastsettelsen av vederlaget etter åvl. § 45 b. Nemnda er ikke enig i dette. Tvert imot forutsetter fastsettelsen av hva som er et rimelig vederlag, at det skal tas hensyn også til brukersidens interesse i å kunne fremføre fonogrammer under rimelige betingelser, jf. Sml. 2003 s. I-1259, SENA (premiss 36). Ved fastsettelsen av hva som er rimelige betingelser kan man ikke se bort fra de rettslige og økonomiske forhold som gjør seg gjeldende i den stat der fremføringen foregår. Dette følger også av uttrykket "rimelig vederlag" som en rettslig standard. En fullstendig harmonisering av vederlagsnivået i EU/EØS ville forutsatt skarpere kriterier for vederlagsberegningen. Betenkelighetene med en slik harmoniseringsmetode ville være at vederlaget i mangel av harmonisering av de rettslige og økonomiske betingelser forbundet med fremføring av lydopptak, ville slå ulikt ut for virksomhetene (og rettighetshaverne) i de forskjellige land.

Ved et system som i stedet baseres på en interesseavveining mellom rettighetshaver- og brukerinteressene, kan man oppnå den likhet som ligger i at det ved vederlagsberegningen tas hensyn til forskjellene i rammebetingelser for rettighetshaverne og brukerne i medlemsstatene. Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, og for den saks skyld øvrige konvensjoner, er ikke til hinder for at man innfører et avgiftssystem for ikke vernede opptak ved siden av den individuelle vederlagsrett. I den situasjonen ville det være lite konsistent om man på grunnlag av de samme forpliktelser skulle være avskåret fra å ta hensyn til at den merbelastning som et slikt system medfører for brukerne, påvirker deres betalingsevne og -vilje for fremføring av vernede opptak. De utøvende kunstnere og fonogramprodusentene har, slik nemnda ser det, intet *rettskrav* på at vederlagsnivået skal være det samme i Norge som i Sverige og Danmark. En riktigere innfallsvinkel er at vederlagsnivået, og metodene for vederlagsberegning, i andre land kan danne et utgangspunkt for vurderingen av hva som er et

rimelig vederlag, men at det samtidig tas høyde for relevante forskjeller, enten de tilsier et høyere eller lavere vederlagsnivå i Norge.

I de opprinnelige forarbeidene til åndsverkloven er det fremhevet at fondsavgiftsordningen ”skal gå foran” de utøvende kunstneres enerett etter åvl. § 42 i tilfelle motstrid, jf. Innst. O. XI. (1960–61) s. 28. En slik rettsoppfatning kan i dag verken opprettholdes eller overføres til forholdet til vederlagsretten etter § 45 b. De internasjonale forpliktelsene Norge har påtatt seg til å innføre enerettigheter og vederlagsrett er til hinder for det. I forarbeidene til endringen av § 45 b og fondsavgiftsloven i 2000, fremkommer det uttalelser som kan synes å gi uttrykk for den nær sagt motsatte oppfatning. I Innst. O. nr. 67 (1999–2000) s. 3 har stortingskomiteen understreket ”at innføring av avgift på ikke-vernede lydopptak ikke må gå på bekostning av vederlaget på vernede lydopptak”. I Ot. prp. nr. 15 (1999–2000) s. 20 uttaler departementet, som svar på kringkastingsselskapenes påpekning av at fondsavgiften vil innebære en stor økonomisk belastning for dem, at dette ”isolert sett [er] en negativ effekt, men etter departementets oppfatning ikke så tungtveiende at den bør stå i veien for en gjeninnføring av avgiften”. Disse uttalelsene kan ut fra et visst synspunkt tas til inntekt for at fondsavgiften er ment å skulle komme som et rent tillegg til vederlagsordningen og således ikke påvirke størrelsen av vederlaget etter åvl. § 45 b, skjønt uttalelsene i første rekke synes å være myntet på kringkastingsforetakenes fremføring.

Selv om holdningen på lovgiverhold er en premiss som bør tas i betraktning, kan disse uttalelsene ikke være til hinder for at eksistensen av fondsavgiften kommer inn som et *moment ved fastsettelsen av nivået* for vederlaget etter åvl. § 45 b. Den bærende premiss ved vederlagsfastsettelsen må være at vederlaget skal være *rimelig*, og at det i så henseende skal foretas en avveining av rettighetshavernes og brukernes interesser. Det kan hevdes at det vil være både i rettighetshavernes og brukernes interesse at vederlaget fastsettes slik at betalingsvilligheten for fremføring av lydopptak ikke påvirkes i negativ retning. Av denne grunn må det tas hensyn til den totalbelastning som både en vederlagsrett og en fondsavgift medfører for brukerne. Dersom dette etter lovgivernes oppfatning medfører at fondsavgiften går på bekostning av vederlaget for vernede lydopptak, bør ordningen med fondsavgift tas opp til nærmere vurdering.

Om det prinsipielt sett anses riktig å ta hensyn til eksistensen av fondsavgiften ved beregningen av det vederlag HSH-bedriftene skal betale etter åvl. § 45 b, må det tas i

betraktning at det i påvente av nye regler ikke har vært betalt avgift for årene 2002 og 2003. Videre er det også tvilsomt hvorvidt, og eventuelt i hvilken utstrekning, virksomhetene vil bli pålagt avgiftsplikt for 2004 da dette regelverket fortsatt ikke er på plass. I denne situasjonen ville én mulighet være å unnlate å ta hensyn til avgiften ved beregningen av vederlaget for 2002–2004, og samtidig gi et signal om at vederlaget vil bli redusert når avgiftsordningen kommer på plass. Nemnda finner imidlertid at en prinsipielt riktigere, og retts teknisk enklere, løsning er å ta hensyn til eksistensen av avgiftsordningen allerede ved beregningen av vederlaget for 2002–2004, samtidig som det ved fastsettelsen av vederlagsnivået tas i betraktning at avgift ikke blir utredet for denne periode, med et mulig unntak for slutten av 2004. Det betyr at vederlagssatsen settes noe høyere enn dersom det hadde vært betalt avgift i denne perioden. En slik justering forutsettes å komme rettighetshaverne til gode i senere perioder. Med en slik tilnærming fastsettes det med andre ord nå et vederlagsnivå som partene kan forholde seg til ved fremtidige forhandlinger av vederlaget, noe som må antas å redusere behovet for en nemndsfastsettelse av vederlaget for fremtidige perioder – med de omkostninger dette medfører for begge parter.

Når det etter dette tas et visst hensyn til fondsavgiften ved beregningen av vederlaget, må det samtidig tas stilling til hvor stor andel av det totale repertoar av lydopptak vernede opptak utgjør. Intensjonen på lovgiverhold har vært at fordelingsprosenten mellom vernede og ikke vernede lydopptak skal fastsettes i forhandlinger mellom GRAMO og Fondet for utøvende kunstnere. En slik fordelingsprosent er imidlertid ikke fastsatt ennå. Når nemnda skal fastsette vederlaget for perioden 2002–2004 for de HSH-medlemmer som er part i denne saken, må man derfor på selvstendig grunnlag foreta et anslag over andelen av vernede opptak. De eneste holdepunkter man i så henseende har er undersøkelser på kringkastingsområdet, som viser at norske kringkastere har en ”vernetandel” i området 65 til 84 % i sine sendinger, mens gjennomsnittet for radiokanaler i 2002 var 76,7 %. Selv om disse tall ikke nødvendigvis avspeiler det totale repertoar av vernede og ikke vernede opptak, finner nemnda, i mangel av andre holdepunkter, at en vernetandel på rundt 75 % er et rimelig anslag. For nemndas vederlagsberegning tas det derfor utgangspunkt i en fordelingsnøkkel på 75/25 for henholdsvis vernede opptak etter åvl. § 45 b og ikke vernede opptak som er underlagt fondsavgift.

Ettersom vederlagsfastsettelsen forutsetter en hensyntaken til begge siders interesser, må det på den annen side også tas et visst hensyn til at avgiften ikke følger de samme

tildelingskriterier som vederlagsordningen. Etter fondsavgiftloven § 1 annet ledd kan støtte gjennom fondet gis til utøvende kunstner som bor og hovedsakelig har sitt virke i Norge, mens produksjonstilskudd kan gis til innspilling foretatt i Norge hovedsakelig med utøvende kunstnere som bor og hovedsakelig har sitt virke i Norge og produsenter som hovedsakelig har sitt virke i Norge. Dette innebærer at en lang rekke personer og foretak som har krav på vederlag etter åvl. § 45 ikke tilfredsstillter kriteriene for å få støtte eller tilskudd etter fondsavgiftloven. Det kan stilles spørsmål om ordningens forhold til bl.a. EØS-avtalens ikke-diskrimineringsprinsipp, jf. EØS art. 4. Så lenge nemnda ikke har kompetanse til å treffe rettskraftig avgjørelse om tildelingskriteriene under fondsavgiftsloven, må man forholde seg til ordningen slik den i dag er og vil bli praktisert. Det forhold at kun enkelte utøvende kunstnere og tilvirkere som har krav på vederlag etter åvl. § 45 b kan nyte godt av fondsordningen, er et forhold som også må tas i betraktning ved avgjørelsen av hva som er et rimelig vederlag. En avbalansering i forhold til brukernes interesse i at totalbelastningen ved fremføring av lydopptak ikke blir for stor, tilsier etter nemndas oppfatning at det gjøres et visst påslag i vederlaget, uten at vederlagsnivået av den grunn alene bør settes helt opp på det samme nivå som i de øvrige nordiske land.

Nemnda har på bakgrunn av de ovenstående betraktninger kommet til at et vederlagsnivå som tilsvarer *85 % av den tariff GRAMO har lagt til grunn*, vil være et rimelig vederlag. Det er da tatt hensyn til følgende forhold:

- vederlagsnivået i de øvrige nordiske land,
- at tilknytningskriteriet for åvl. § 45 b er noe videre enn det tilsvarende svenske og danske,
- den totalbelastning for kundelokalene som ligger i at det må betales både vederlag og fondsavgift for fremføring av lydopptak,
- at andelen av vernede opptak antas å ligge på rundt 75 % av alle lydopptak
- at det er gitt uttrykk på lovgiverhold for at fondsavgiften ikke skal gå på bekostning av vederlaget,
- at det i perioden 2002–2003 samt iallfall deler av 2004 ikke har vært betalt avgift, og
- at støtteordninger under avgiftsordningen bare kommer en del av de vederlagsberettigede til gode.

I tillegg har nemnda også tatt hensyn til den beregningsmodell for fastsettelse av fondsavgiften som er foreslått i Kultur- og kirkedepartementets høringsutkast av 30. september 2003, og som tilsvarende gjelder på kringkastingssektoren.

Nemnda finner imidlertid ikke grunn til å legge vekt på HSH-bedriftenes anførsler om at fremføring av lydopptak i kundelokaler medfører en reklamefordel for rettighetshaverne, og at rettighetshavernes inntekter av denne type fremføringer er beskjedne relativt sett.

Reklameeffekten av fremføring i kundelokaler er høyst usikker. I mangel av nærmere dokumentasjon på de positive og eventuelle negative virkninger for rettighetshaverne av slike fremføringer, vil en hensyntaken til slike forhold ved vederlagsberegningen bero på ren spekulasjon. Nemnda kan heller ikke se at motivasjonen for kundelokalenes bruk av opptakene, nærmere bestemt om den skjer for å tiltrekke seg kunder eller for å tilfredsstille de ansattes ønsker og behov, kan spille noen rolle for hvilket vederlag som skal betales. Videre skal det bemerkes at rettighetshaverne *har* krav på et vederlag for fremføring i kundelokaler, uavhengig av deres inntekter for annen bruk av opptakene. Til dette kommer at fremføring av lydopptak i kundelokaler er en særskilt utnyttelsesform som verken dekkes av kringkastingsforetaks betaling av vederlag for sine sendinger eller inntekter ved salg av CD-plater. Kringkastingsforetak betaler kun for den første sendingen, ikke andres etterfølgende bruk. Og betaling for CD-plater dekker kun avspilling mv. til privat bruk samt retten til å videreselge CD-platen. Hvis det var meningen at rettighetshaverens inntekter av salget skulle dekke den offentlige fremføring av opptakene, måtte vederlagsretten vært underlagt et tilsvarende konsumpsjonsprinsipp som det som gjelder for de utøvende kunstneres og fonogramprodusenters spredningsrett, jf. åvl. §§ 42 annet ledd og 45 tredje ledd. Det er ikke tilfellet.

Ved den nærmere fastsettelse av vederlaget for hele tidsperioden 2002–2004, konstaterer nemnda at det er enighet mellom partene at den tariff som fastsettes knyttes til året 2002, og at vederlaget for 2003 og 2004 justeres i henhold til den gjennomsnittlige endring i konsumprisindeksen. Nemnda finner at GRAMOs påstand i så henseende gir en fornuftig løsning.

Saksomkostninger mv.

Det er videre enighet mellom partene om at nemndas honorar, som beløper seg til kr. 117.000,-, dekkes av partene med en halvpart på hver, og at hver av partene dekker sine saksomkostninger.

Påstand om betalingsfrist

Nemnda finner det ikke riktig å skulle fastsette de nærmere betingelser for vederlagsbetalingen. Som fremholdt ovenfor er nemndas kompetanse begrenset til å fastsette vederlagets størrelse. De nærmere betingelser knyttet til eventuelle betalingskrav må partene selv fastsette på bakgrunn av alminnelige prinsipper om betalingsfrist for denne type pengekrav.

Det avsies slikt

vedtak

1. For Albertine Boutique AS, Corne ll AS, Kappahl AS, Kara bok & papir AS, Kurts møbelkro AS, Magasin Hølgersen AS, Maritim Molde AS, Paul Oliverson kolonial AS og Svensrud skinnhandel AS, og Voice Norge AS på vegne av innehavere av forretninger tilsluttet kjeden, fastsettes vederlaget i flg. åvl. § 45b for offentlig fremføring i 2002 i kundelokaler av lydopptak som gjengir utøvende kunstners prestasjoner, etter følgende tariff, hvor kvadratmeterantallet regnes etter arealet der det fremføres musikk og kunden har adgang, og hvor kronebeløpet gjelder pr. åpningsdag

<i>Kundelokale pr. dag.</i>	
Omfatter bakgrunnsmusikk i butikk, varehus etc.	
<i>Kvm</i>	<i>Kr</i>
- 50	1,7
51 – 100	3,4

101 – 150	4,3
151 – 200	6,0
201 – 250	6,8
251 – 300	8,5
301 – 350	10,2
351 – 400	11,0
401 – 500	11,9
501 – 600	12,8
601 – 700	13,6
701 – 800	14,5
801 – 900	15,3
901 – 1000	16,2
1001 – 1100	17,0
1101 – 1200	17,8
> 1200	1,7 per påfølgende 100 kvm
> 5000	1,3 per påbegynte 100 kvm
Musikk utenfor butikk	4,3

2. For Albertine Boutique AS, Cornell AS, Kappahl AS, Kara bok & papir AS, Kurts møbelkro AS, Magasin Hølgersen AS, Maritim Molde AS, Paul Oliverson kolonial AS og Svensrud skinnhandel AS, og Voice Norge AS på vegne av innehavere av forretninger tilsluttet kjeden, fastsettes vederlaget etter åvl. § 45b for offentlig fremføring i årene 2003 og 2004, i samsvar med tariffen i flg. punkt 1, indeksregulert hvert år pr. 01.01. med utgangspunkt i endringen i konsumprisindeksen over ett år regnet frem til august i det foregående år.
3. Honoraret til nemnda og nemndas utgifter i forbindelse med nemndbehandlingen, kr. 117.000,-, dekkes av partene med en halvpart på hver.
4. Hver av partene dekker sine øvrige saksomkostninger.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo 22. mars 2003

Ole-Andreas Rognstad

Bente Holmvang

Randi Langøigjelten